Rangelt kaitstavate metsade osakaalu ja tüpoloogilise esinduslikkuse eesmärkide täitmise töörühma
KOOSOLEKU PROTOKOLL

Keskkonnaministeerium 12. veebruar 2019
Narva mnt 7A, Tallinn kl 14.00–15.315

Osalesid: Enn Pärt (KAUR)
Kaili Viilma, Taavi Tattar (KeA)
Asko Lõhmus, (TÜ)
Anneli Palo osales Skype'i kaudu (TÜ)
Marika Erikson, Taimo Aasma, Hanno Zingel, Merit Otsus, Kady-Ann Sutt (KeM)
Indrek Tammekänd, Renno Nellis (EKO)
Veiko Eltermann (RMK)

Juhatas ja protokollis: KeM metsaosakonna juhataja Kristel Järve

Päevakava:
1. Ülevaade LSS alade moodustamisest (otsused, menetlemine, avalikustamine)
2. Muud range kaitse vajakuid vähendavad protsessid
3. Kokkuvõte ja edasised protsessid

Sisu päevakorrapunktide kaupa:

1. Ülevaade LSS alade moodustamisest (otsused, menetlemine, avalikustamine)

Ülevaade peale maardlate otsuseid, mis töörühmale saadeti.

Listis oli 73 ala. Uued alad menetletakse uue määrusega, mõned mõistlikumad kõrval olevate aladega liita (13 tk). 60 ala jäi lauale, Kaitseministeeriumiga arutelud, Lebavere (ca 500 ha vajakuid) jäi kõrvale. On olnud arutelusid, kust asenduseks võtta. Ebavere oleks jäänud väga väikeseks, aga seal on PEPid, juurde oleks tulnud majandatav osa. Riigijulgeolek vs looduskaitse küsimus.

Mis jäid kõrvale, neid menetletakse teiste aladega. Praegu registris olemas projekteeritavate alade kihil ja raied on seal keelatud. Kahe aasta jooksul ei pea neid menetlema, kuna RMK ei esita sinna raieteatisi.

U 80% vajakute katmise pindalast on töös praegu. Kõige suurem pakett (58 ala) on moodustamisel, 1 ala (Haavakannu) on kinnitatud, ülejäänud erinevas etapis. 58 ala on ühe eeskirjaga, aga eraldi alad/vööndid. Seletuskiri on ühine.

Kärevere hoiualade teema – oleme loobunud liblikate pärast, kes vajavad majandamist ja range kaitse ei sobi.

Avalikustamine. Soovitati eraomanikele ka pakkuda, kes kaitseala sisse jäävad oma maatükkidega – üks omanik soovis sisse arvamist. Kõigile saadeti eraldi kiri, kaardipõhiselt.

Juurdepääsud omanikele on olulised, SKVs tuleb kaaluda sellist võimalust. Kui erinevaid teid pidi saab liikuda, siis peaks üks tee olema, et mitut sihti ei kasutaks. Tuleb vaadata, kus on kõige lühem. Tee tegemiseks esitatakse teatis, seal saab tingimusi seada ja kaitse-eeskirja selleks võimaluse anda. Seda on protsessi ajal mitu korda taotletud. Neid on u kümmekond, kel ei ole metsateed. Mõnel alal on värskelt rekitud teed. Metsade taastamisvõimalus peaks jääma, eelinventuuriga. Kas teeme ka eraldi kaitsekorralduskavad, tuleb läbi mõelda. Istutatud kuusikud ja teed on tulevikus probleemid, millele mõelda. Perspektiivis võiks olla. Maanteeamet tegi ka ettepanekuid, omavalitsustega läks sujuvalt. Suur osa neist uutest aladest ei lähe Natura aladeks.

Kokku need 58 ala on 26 000 ha ja katavad vajakuid u 20 000 ha. 45% laanemetsade vajakust ja 63% salumetsade vajakust katab ära.

Nende alade menetlemisel on Rahandusministeeriumi ja Maaeluministeeriumi märkused. Maaeluministeeriumi oma lihtsam, lahendatav. Rahandusministeeriumil keerulisem – riigihalduse minister ei kooskõlastanud kaitsealade moodustamist. Rahandusministeeriumil on arvamus, et määrusega kaasnevad kulud on riigile liiga suured ja seati tingimuseks, et eelarveläbirääkimistel peab KeM saavutama kokkuleppe, et kusagilt need kulud kaetakse. Saamatajäänud maamaks on peamiseks probleemiks, mida Tasandusfondist tasutakse, aga sinna peab kusagilt omakorda raha tulema. Küsimus on põhimõtteliselt tervikus – kui palju ühe korraga esitatakse. Üldiselt aastas alla 50 000 eurot tasandusfondist esitatud eeskirjade kulude katteks. Meie ministril on plaanis ikkagi kaitsealade moodustamise ettepanek Vabariigi Valitsusele esitada. Kaalul on põhimõte, kas üldse vajakuid kaetakse. Töörühm on valmis aitama ka argumentidega.

Kommunikatsioonis võiks rangest kaitsest rääkida rohkem, et seostataks sellega, millest see vajadus tuli.

2. Muud range kaitse vajakuid vähendavad protsessid

Keskkonnaministeerium esitles tabelit, kust on vajakuid planeeritud katta. Selle tabeli alusel tegi ülevaate, see on ligikaudne.

Laanemetsade vajak 14 700 ha, salumetsade vajak 14 900 ha. Plaan oli see katta 180 ala kaitse all võtmise, olemasoleva ala laiendamise või ümbertsoneerimisega (nii kaitsealad, hoiualad kui püsielupaigad).

- Kahe aastaga on range kaitse alla võetud sellest (18 ala) 12,5% laanemetsade vajakust ja 1,9 % salumetsade vajakust.
- Kinnitamisele esitamisel (58 + 1 ala), mis katab 45% laanemetsade vajakust ja 63% salumetsade vajakust.
- Töös on 31 ala, sh esimesest ettepanekust välja jäänud alad: 11,2 % laanemetsade vajaku katmiseks ja 23% salumetsade vajaku katmiseks. 1 ala moodustamisest on loobutud (Lebavere).

Ootel (71 ala) 31,3% laanemetsade vajakust ja 12% salumetsade vajakust. Need on projekteeritavate kihil, kaitse on tagatud, aga ei ole veel aktiivselt töös. Siin on nt palju metsise püsielupaiku (olemasolevate kaitsealade kaitse-eeskirjade muutmine).

Sellele lisaks on veel alasid – eeskirjad, mida siin ei ole kirjas, aga mingil määral ka vähendab vajakuid.

Kui kaua läheb, ei oska lõpuni öelda.

Riigimetsa vääriselupaigad: viimased ei ole veel registrisse jõudnud. Kahe kuu taguse seisuga on 800 ha vajakute alasid kokku uute vääriselupaikade seas.

3. Kokkuvõte ja edasised protsessid

Umbes 60% vajakuid saab kaetud, ülejäänud on protsessis.

Kas metsanduse arengukavas hoida laual – praegu eeldati, et 2020ks lõpetatud. Praegu peaks ilmselt lauale tooma. Sisuliselt on ebaselge, kas metsanduse või looduskaitse arengukava küsimus.

Laanemetsa vajaku täissaamine on oluline, kuna see on kõige rohkem ajalooliselt kannatada saanud kõigist metsatüüpidest.

Kui kaitsealad õnnestub moodustada, siis 60% vajakute katmist 2 aasta jooksul on hea tulemus. Töörühmale sobib ka edasine protsess. Riigimetsade korral kõik seisab, teatisi ei esita, seetõttu ei ole nii kiire. Õigusselgust aga on vaja.

Ressursiküsimus on samuti, 2023ks tuleb kõik kaitse-eeskirjad viia looduskaitseseadusega kooskõlla.

Küsimus on selles, mis saab peale VV otsuse tegemist. **Keskkonnaministeerium on valmis praeguse plaaniga edasi minema, sõltub muudest teguritest (VV ja poliitilistest otsustest). Töörühma inimesed, kes on sellesse panustanud, sooviks olla edaspidisega kursis. Sisuline töö on selle töörühmal tehtud (ettepanekud, kuidas vajakuid vähendada, on tehtud).**

Kas on vahekokkuvõtet vaja? Praegu ei ole, SMIst saab üldise protsendi. KAUR ja Asko saavad omavahel suhelda, kuidas täpselt seda analüüsi uuesti teha. Praegu täpsusaste piisav, tulevikus nt arengukavade tulemuste jaoks võib uuesti kokkuvõtte teha.